

og den gamle Tids Forhold, det ærede Medlem her er saa ivrig efter at faa genindført paa ny. Naar det ærede Medlem sagde, at jeg skulde have givet Udtryk for den Opfattelse, at Stavnsbaandet blev givet for at hjælpe Bønderne, maa jeg hævde, at jeg har aldrig sagt noget saadant. Nej, jeg sagde, at Stavnsbaandet blev givet for at holde hele Systemet sammen, fordi Bønderne rendte fra Fæstegaardene, saaledes at der efter en af Datidens Historie-skrivere — de havde jo ikke Statistik den Gang, saa det kan være forkert — paa en vis Tid var saa mange Betlere paa alfar Vej ved Hvermands Dør, at Antallet for hele Landet efter det Tal, der opgives i den vedkommende Bog, var større, end Antallet af arbejdsløse er i Øjeblikket. Da var det, Stavnsbaandet blev indført for at tvinge dem til at gaa ind til disse Fæstegaarde, som Staten ejede, altsaa i et offentligt Statsfæste. — I øvrigt giver det ærede Medlems Udtalelser mig ikke Anledning til yderligere Bemærkninger.

Brorsen : Det, der karakteriserer de Jorddebatter, vi har haft ikke mindst i den senere Tid, forekommer mig bl. a. at være, at de er næsten endeløse. Nu skal det ganske vist indrømmes, at det selvfølgelig, hver Gang der rejses en Jorddebat her i dette høje Ting, er meget vigtige Problemer, man diskuterer, Problemer, som vi naturligvis alle er interesseret i kan blive uddybet bedst muligt, men jeg tror, der kan være en vis Fare ved baade tidligt og sent, ved Finanslovsforslagets første Behandling og een og to Gange i Samlingens Løb gennem mange Dage og lange Forhandlinger at drøfte Jordspørgsmaalet frem og tilbage. Hver Ting til sin Tid, og jeg tror, at vi ogsaa paa det Omraade skal være en lille Smule varsomme. Det skulde jo nemlig helst være saadan i Fremtiden, som det heldigvis har været indtil Dato, at man indenfor alle Samfundsklasser interesserer sig for dette Spørgsmaal. Ikke alene indenfor Husmands- og Gaardmandsklassen, men i hele det øvrige Samfund har der i de senere Aar vist sig en meget stærk Interesse for at faa Jordspørgsmaalet løst paa bedst mulig Maade, men jeg tror, at hvis vi baade tidligt og sent drøfter dette Spørgsmaal, kan der være Fare for, at det vil bidrage til, at der hos adskillige udenfor de direkte interesseredes Kreds kunde blive en vis Sløvhed overfor det, saa at man efterhaanden kom til at ræsonnere saaledes: Nu staar de igen der inde i Rigsdagen og snakker om Jord-

spørgsmaalet, det bliver efterhaanden trivielt at høre paa!

Men i øvrigt er det, som sagt, meget vigtige Problemer, der rejser sig, hver Gang vi har Jordspørgsmaal til Behandling. Med Hensyn til de to fra socialdemokratisk Side ad privat Vej indbragte Lovforslag, som nu er til Behandling, finder jeg ikke Anledning til at gaa i Enkeltheder eller til i det hele at sige ret meget, ikke mindst, efter at den højtærede Landbrugsminister har udtalt sig. Det er jo heller ikke ret længe siden, det, der er Kærnen i disse to Lovforslag, nemlig Ekspropriationen, er blevet behandlet grundigt her paa den danske Rigsdag. Vi ved jo alle, at efter lange og ret møjsommelige Forhandlinger gennemførte vi forskellige Jordlove i 1919. Efter min Mening var det i allerhøjeste Grad paakrævet, efter at man havde haft nedsat en Landbokommission, som gennem en hel Del Aar drøftede disse Spørgsmaal, og under hele den Situation, vi efterhaanden kom ind i under Krigen, at vi i 1919 ikke alene diskuterede Spørgsmaalene, men ogsaa endelig fik et Resultat. Gennem de Resultater, der naaedes i 1919, og gennem den senere Revision af den saakaldte gamle Husmandslov er vi naaet saa vidt, at vi for vort Vedkommende mener, at nu maa disse Jordreformer bero i alt Fald i en Del Aar. Jeg tror, det vilde være meget heldigt, om ikke mindst de ærede Socialdemokrater kunde nemme den Lære, der er udtrykt i Ordene: Hvad du evner, kast af i de nærmeste Krav! Det er jo i Virkeligheden noget, vi stadig skal erindre, naar vi sidder paa den danske Rigsdag. Jeg kan ikke udtale mig om, hvad der skal ske mange Aar ud i Fremtiden, men hvad der skal ske nu, er det, vi skal tage Standpunkt til, og det er det, der til syvende og sidst er det afgørende.

Med Hensyn til de to Systemer i Jordlovene af 1919 ved vi, at vi her i Tinget har erklærede Tilhængere af det ene System og erklærede Tilhængere af det andet System. Jeg har sagt flere Gange og vil gentage endnu en Gang, at jeg tror, det er heldigt, og jeg vil være med til at bevare de Principper, som blev nedlagt i Jordlovene af 1919, for saa, naar der er gaaet en Del Aar, at se, hvilket System der virker paa den bedste Maade. Jeg tror, at vi i Virkeligheden alle, ogsaa for at undgaa de teoretiske Debatter her i Tinget, kan have godt af at faa erfaret i det praktiske Liv, hvilket System der vil staa sin Prøve. Man kan sagtens komme med Paastande, men det, der erfares ude i Livet, er nu alligevel til syvende og sidst det, der